

Załącznik nr 1
do uchwały XVII/188/07
Rady Miasta Piły
z dnia 18 grudnia 2007r.

Gminny Program
Przeciwdziałania Narkomanii
na rok 2008.

I. WPROWADZENIE

Narkomania i używanie substancji psychoaktywnych jest jednym z najpoważniejszych problemów społecznych w Polsce. Zmiany społeczno-ekonomiczne dokonywane w naszym kraju sprzyjają rozpowszechnianiu się mody na używanie środków psychoaktywnych. Wzrasta liczna osób eksperymentujących z narkotykami i już uzależnionych, obniża się wiek inicjacji narkotykowej. Szczególnie niepokojące jest rozprzestrzenianie się tego zjawiska wśród młodzieży. Panuje wśród niej błędny pogląd, że krótkotrwałe i incydentalne zażywanie narkotyków nie jest szkodliwe dla zdrowia i nie prowadzi do uzależnienia, nie jest też zabronione przez prawo.

Termin „narkomania” w terminologii nauk społecznych i medycznych jest niejednoznaczny. Światowa Organizacja Zdrowia sugeruje, by zamiast terminu „narkotyki” stosować zamiennie terminologię „środki psychoaktywne”. Zaletami tego terminu są: lepsza i bardziej precyzyjna definicja uwzględniająca działania substancji na psychikę. Używanie substancji psychoaktywnych w innych celach niż medyczne jest nielegalne, w Polsce zabronione przez prawo, często jest zatem ukrywane i trudne do zdiagnozowania.

Obszarem zainteresowań profilaktyków jest ryzykowne używanie substancji psychoaktywnych. Mianem tym określa się także używanie substancji, które potencjalnie naraża użytkownika na ryzyko szkód zdrowotnych i społecznych. W przeciwieństwie do substancji legalnych gdzie jednorazowe lub sporadyczne picie alkoholu nie wiąże się ze szczególnym ryzykiem, to w przypadku substancji nielegalnych większość epizodów ich używania może wiązać się ze znacznym ryzykiem szkód. Obok podstawowej opieki zdrowotnej osobami ryzykownie używającymi substancji psychoaktywnych powinny zajmować się także odpowiednie instytucje rządowe, samorządowe i pozarządowe.

Działania profilaktyczne wobec osób wywodzących się z grup ryzyka aby były skuteczne powinny oddziaływać na liczne sfery: medyczną, psychologiczną, społeczną i środowiskową.

Efektywność profilaktyki, leczenia i rehabilitacji zwiększa się gdy oddziaływania są nie tylko wszechstronne, ale i zintegrowane, gdy współdziała ze sobą wiele instytucji zajmujących się wszechstronnie rozumianą pomocą i profilaktyką.

Jednakże najważniejszym elementem procesu przeciwdziałania narkomanii jest profilaktyka prowadzona w środowisku lokalnym. Odpowiednio do stopnia ryzyka profilaktyka prowadzona jest w trzech poziomach:

- profilaktyka pierwszorzędowa – adresowana do grupy niskiego ryzyka, mająca na celu promocję zdrowego stylu życia oraz opóźnienie wieku inicjacji, a przez to zmniejszenie zasięgu zachowań ryzykownych
- profilaktyka drugorzędowa – adresowana jest do grupy podwyższonego ryzyka, obejmująca m.in. poradnictwo rodzinne, indywidualne i socjoterapię
- profilaktyka trzeciorzędowa – adresowana do grupy wysokiego ryzyka.

Głównie jest to leczenie, rehabilitacja i resocjalizacja.

Analizy ogólnopolskich danych statystycznych i badań ankietowych z zakresu problematyki narkotyków i narkomanii wykazują kontynuację trendu wzrostowego problemu, choć jego dynamika wydaje się być mniejsza niż w latach poprzednich.

Szczególnie szybko rosną wskaźniki przestępstw wykrytych przeciwko ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii, zwłaszcza dotyczące posiadania narkotyków. Jednocześnie zarówno rozmiary zjawiska używania narkotyków, jak i oceny ich dostępności nie wykazują tendencji spadkowych, a poziom cen narkotyków na nielegalnym rynku nie wzrasta. Analiza danych statystycznych sugeruje, że rozszerzenie i zaostrzenie represji karnej wprowadzone nową ustawą

o przeciwdziałaniu narkomanii w 1997r., a następnie jej nowelizacją w 2000r. nie przyczyniły się do zmniejszenia rozmiarów problemu narkotyków.

Największe sukcesy można zaobserwować na polu ograniczenia szkód. Mimo wzrostu liczby osób regularnie używających substancji psychoaktywnych w sposób problemowy wskaźniki najbardziej dramatycznych problemów zdrowotnych, takich jak zgony z powodu przedawkowania oraz zakażenia HIV nie wykazują trendu wzrostowego, co może być zasługą prowadzonych działań profilaktycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych.

Rozpowszechnianie używania narkotyków w Polsce jest bardzo zróżnicowane. Są szkoły i miasta, gdzie jakieś doświadczenia z narkotykami ma ponad 30% młodzieży, istnieją takie, gdzie narkotyków praktycznie nie ma.

Najbardziej popularnymi narkotykami są: pochodne konopi (marihuana i haszysz). Na tle innych krajów europejskich, polski model konsumpcji ma swoją specyfikę związaną ze względnie wysoką konsumpcją legalnych leków psychoaktywnych. Dane z ostatnich lat sygnalizują wyraźny wzrost rozpowszechniania heroiny do palenia (brown sugar), zwłaszcza w dużych miastach.

Marihuana obok alkoholu i papierosów staje się trzecim pod względem popularności środkiem psychoaktywnym, traktowanym przez młodzież nie jako narkotyk ale „naturalne zioło”. Nowym, bo dotychczas w badaniach nie uchwyconym zjawiskiem jest łączenie marihuany lub tabletek z alkoholem. Groźnym, i można mieć obawy, że narastającym zjawiskiem jest palenie heroiny, środka o bardzo dużym potencjale uzależniającym.

Według danych Policji Powiatowej w Pile w 2005 r. zatrzymano 101 osób posiadających narkotyki, w 2006r. 131 osób, zaś w pierwszym półroczu roku 2007 ponad 80. Z pewnością reprezentuje to wagę problematyki narkotykowej i obrazuje skalę zjawiska na terenie Gminy Piła. W Pile, według danych policji, najczęściej używanymi substancjami psychoaktywnymi są:

amfetamina- 130,18g.zatrzymane w 2005r, w 2006r. już 963g;

marihuana- 1604,12 g. zatrzymane w 2005r. w 2006r. już 3216g.

tabletki Extazy- 68 szt. zatrzymane w 2005r., w 2006r. już 232 szt.

Ponadto policja zatrzymywała osoby z niewielkimi ilościami heroiny, haszyszu, kodeiny.

II. CELE I PRIORYTETY GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

Prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów narkomanii oraz integracji społecznej osób uzależnionych od narkotyków należy do zadań własnych gmin. Celem gminnego programu przeciwdziałania narkomanii jest konstruowanie i realizacja lokalnych zasad polityki społecznej poprzez podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia zażywania substancji psychoaktywnych, przeciwdziałania powstawaniu i usuwaniu następstw nadużywania:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem
 - zapewnienie pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od narkotyków
 - realizowanie programów terapeutycznych dla dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych
 - prowadzenie programów postrehabilitacyjnych
 - upowszechnianie materiałów edukacyjnych i informacyjnych w lokalnym systemie pomocy
2. Udzielanie rodzinom w którym występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej:
 - zapewnienie pomocy prawnej, psychologicznej i terapeutycznej
 - zapewnienie pomocy psychoedukacyjnej
3. Prowadzenie programów- profilaktyczno- edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w zakresie przeciwdziałania narkomanii i rozwiązywania problemów narkomanii.
4. Zwiększenie dostępności młodzieży do informacji na temat możliwości udziału w zajęciach pozalekcyjnych, wpływających na stymulowanie właściwego rozwoju, kreowanie postaw prozdrowotnych.

5. Motywowanie młodzieży do działań związanych z promocją zdrowego stylu życia, kreatywnym spędzaniem wolnego czasu wolnym od zagrożeń związanych z narkotykami.
6. Prowadzenie szkoleń z zakresu rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisku narkomanii skierowanych do grup zawodowych zajmujących się powyższą problematyką:
 - pedagogów i nauczycieli
 - psychologów
 - pracowników socjalnych
 - kuratorów sądowych
 - funkcjonariuszy policji i straży miejskiej itp.
7. Prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej dla grup zawodowych dotyczących możliwości pomocy osobom uzależnionym od narkotyków.
8. Współpraca z policją w celu zorganizowania wspólnych działań mających na celu edukację młodzieży w zakresie odpowiedzialności prawnej zgodnie z ustawą o zapobieganiu narkomanii.
9. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.
10. Kontynuacja spotkań edukacyjno- informacyjnych dla rodziców młodzieży zagrożonej uzależnieniem od środków psychoaktywnych.
11. Współpraca z organizacjami i instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem narkomanii oraz terapią na rzecz osób uzależnionych od narkotyków.

12. Wspieranie zatrudnienia socjalnego w celu pomocy osobom podlegającym wykluczeniu społecznemu, ze względu na uzależnienie od narkotyków, bezdomność, choroby psychiczne, długotrwałe bezrobocie oraz trudności w integracji ze społeczeństwem- szczególna współpraca z „MONAR- MARKOT”.

III. ZWIĘKSZENIE DOSTĘPNOŚCI POMOCY TERAPEUTYCZNEJ DLA OSÓB UZALEŻNIONYCH OD NARKOTYKÓW ORAZ ICH RODZIN

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii wymaga współpracy i współdziałania wszystkich instytucji i organizacji zajmującej się szeroko rozumianą profilaktyką narkotykową oraz leczeniem i rehabilitacją.

1. Współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, Kościołem i związkami wyznaniowymi w zakresie promowania postaw abstynenckich i przeciwdziałania uzależnieniom.
2. Współpraca z „MONAR- MARKOT” w zakresie realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.
3. Kontynuowanie działań punktu konsultacyjnego na bazie OPiRPA.
4. Umożliwienie podejmowania szybkich działań i kontaktu z organizacjami i instytucjami niosącymi pomoc osobom z problemem narkotykowym.
5. Udzielanie zainteresowanym informacji o ośrodkach, grupach terapeutycznych, grupach wsparcia.
6. Prowadzenie wstępnej terapii psychoedukacyjnej osobom opuszczającym Dział Opieki nad Osobami Nietrzeźwymi Ośrodka Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

IV. REALIZATORZY PROGRAMU

1. Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
2. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3. Inne podmioty, którym powierzane są zadania Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii

Wykaz działań planowanych do realizacji w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii przedstawiamy w załączniku.

Załącznik
do Gminnego Programu Przeciwdziałania
Narkomanii w 2008r.

WYKAZ
DZIAŁAŃ NA ROK 2008 REALIZOWANYCH W RAMACH GMINNEGO
PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII

LP.	TEMAT- ZADANIA	PODMIOT- REALIZATOR
I.	Punkt konsultacyjny funkcjonujący w Ośrodku Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych- pomoc psychologiczna, pedagogiczna i prawna.	Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
II.	<p>Profilaktyka dla dzieci i młodzieży</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Przeprowadzanie programów profilaktycznych wśród młodzieży szkół podstawowych, gimnazjalnych i średnich, OHP 2. Przeprowadzanie zajęć socjoterapeutycznych w formie zajęć warsztatowych w środowiskach szkolnych, świetlicach socjoterapeutycznych, środowiskach CARITAS <p><u>Cele:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - dostarczenie wiedzy o substancjach psychoaktywnych oraz zagrożeniach dotyczących ich zażywania - wskazanie perspektywy zdrowego życia i drogi do satysfakcji osobistych bez używania środków psychoaktywnych - zrozumienie powodów dla których ludzie stosują używki - ukazanie prawnego modelu odpowiedzialności w świetle ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii i ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich - przybliżenie pojęcia „demoralizacji” jako zjawiska, które stanowi poważny problem społeczny dotykający wiele środowisk w tym 	Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

	<p>narkomańskich</p> <ul style="list-style-type: none"> - nabycie umiejętności asertywnego zachowania, czyli jak unikać brania i substancji psychoaktywnych - dostarczenie informacji, gdzie skutecznie szukać pomocy zarówno psychologicznej, medycznej, terapeutycznej jak i prawnej - podnoszenie umiejętności radzenia sobie ze stresem i agresją <p>3. Organizowanie imprez okolicznościowych, kulturalnych, sportowych, obozów terapeutycznych, konkursów profilaktycznych w środowiskach młodzieży szkolnej oraz młodzieży z problemem uzależnień od narkotyków.</p> <p><u>Cel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ukazanie możliwości spędzania czasu wolnego w sposób aktywny i twórczy bez konieczności stosowania narkotyków - promocja zdrowego stylu życia 	
III.	<p>Wspomaganie finansowe stowarzyszeń i organizacji pozarządowych, kościelnych działających w zakresie pomocy osobom dotkniętym problemem narkotykowym i wykluczeniem społecznym poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - udzielanie pomocy w organizowaniu imprez okolicznościowych, świątecznych, kulturalnych, sportowych itp. - zakup materiałów promocyjnych i edukacyjnych, żywności itp., które są niezbędne do przeprowadzania ww form, działań profilaktycznych 	Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

IV.	<p>Działalność edukacyjno- informacyjna na rzecz środowisk lokalnych której celem jest podnoszenie wiedzy z zakresu uzależnień od substancji psychoaktywnych</p> <ul style="list-style-type: none"> - prowadzenie działalności informacyjnej w mediach - udział w kampaniach edukacyjnych nt. narkomanii - zakup materiałów promocyjnych 	Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
V.	<p>Profilaktyka dla osób dorosłych:</p> <p>1. Konferencje, szkolenia, zajęcia warsztatowe i kursy specjalistyczne dla przedstawicieli grup zawodowych, którzy w ramach działań statutowych zajmują się eliminowaniem psychologicznych i społecznych skutków uzależnień od substancji psychoaktywnych.</p> <p><u>Cele:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pogłębianie wiedzy w zakresie narkomanii jako problemu społecznego i medycznego - wymiana doświadczeń i organizowanie współpracy między instytucjami zajmującymi się pracą na rzecz osób dotkniętych problemem narkotykowym i wykluczeniem społecznym - nabycie umiejętności motywowania do leczenia uzależnień - nauka nawiązania kontaktów z osobą uzależnioną i współuzależnioną - nabycie umiejętności pracy z rodziną osoby zagrożonej uzależnieniem i uzależnioną - edukacja w zakresie HIV i AIDS 	Ośrodek Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

2. Programy psychoedukacyjne dla osób uzależnionych i zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Cele:

- nabycie umiejętności utrwalania postaw abstynenckich
- nabycie wiedzy i umiejętności w zakresie rozpoznawania głodu narkotykowego i zapobiegania nawrotom uzależnienia
- nabycie umiejętności zachowań asertywnych w odmawianiu zażywania środków psychoaktywnych
- rozbudzanie potrzeby dbania o zdrowie
- nabycie umiejętności w poszukiwaniu wsparcia i planowaniu zmian
- nabycie umiejętności radzenia sobie ze stanem zagubienia, nieprzydatności, bezsensu
- rozbudzanie potrzeby wspólnoty przyjacielskiej i wzajemnego wspierania się psychicznego